

POSTANOWIENIE

Dnia 26 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejski

w sprawie **M.P.**

skazanego z art. 200 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 26 lipca 2023 r.,

wniosku obrońcy skazanego o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Małgorzaty Bednarek od rozpoznania sprawy o sygn. akt IV KK 64/23

na podstawie art. 29 § 4 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1904 z późn. zm.) i art. 41 § 2 k.p.k. *per analogiam*

p o s t a n o w i ł:

pozostawić bez rozpoznania wnioszek o wyłączenie SSN Małgorzaty Bednarek od rozpoznania sprawy o sygn. akt IV KK 64/23.

UZASADNIENIE

Obrońca skazanego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. wniósł o wyłączenie SSN Małgorzaty Bednarek od rozpoznania sprawy kasacyjnej o sygn. akt IV KK 64/23. Analiza treści złożonego wniosku wskazuje, że zdaniem obrońcy okolicznością uzasadniającą wyłączenie wskazanego sędziego jest powołanie na stanowisko Sędziego Sądu Najwyższego w wadliwy sposób, tj. „(...) na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej na zasadach określonych w ustawie z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3).” (k. 101-102 akt SN). Nadmienić należy, że w przedmiotowej sprawie złożono kasację, w której podniesiono zarzut nienależytej obsady sądu (art. 439 § 1 pkt 2

k.p.k.), z uwagi na zasiadanie w składzie sądu odwoławczego sędziego, względem którego Krajowa Rada Sądownictwa przedstawiła Prezydentowi RP wniosek o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w Częstochowie (*vide* uchwała nr 550/2020 Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 10 lipca 2020 r.). Zdaniem kasatora wskazany organ ukształtowany w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, nie był uprawniony do tego rodzaju działań, czego potwierdzeniem jest uchwała połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (BSA 1-4110-1/20) oraz orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Powyższa okoliczność zdaniem wnioskodawcy świadczy, że SSN Małgorzata Bednarek będzie *de facto* orzekać we własnej sprawie, a ewentualne uwzględnienie kasacji świadczyłoby o uznaniu przez SSN Małgorzatę Bednarek, że jej stanowisko sędziego Sądu Najwyższego z mocy prawa jest nielegalne.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W aktualnym stanie procesowym złożony wniosek należało uznać za niedopuszczalny z mocy ustawy, co implikowało jego pozostawienie bez rozpoznania.

Z przedstawionej przez obrońcę skazanego argumentacji wynika jednoznacznie, iż domaga się wyłączenia SSN Małgorzaty Bednarek od rozpoznania sprawy zarejestrowanej w Sądzie Najwyższym pod sygn. akt IV KK 64/23 wyłącznie ze względu na wadliwą procedurę powołania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego, tj. w następstwie wniosku Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw.

W pierwszej kolejności zauważyć należy, że w świetle wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 marca 2020 r., sygn. akt P 22/19 kwestie ustrojowe odnoszące się do wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta RP nie mogą być przedmiotem rozpoznania w ramach wniosku o wyłączenie sędziego złożonego w trybie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k. (zob. wyrok TK z dnia 4 marca 2020 r., P 22/19, OTK-A 2020, nr 31). Tak więc wniosek o wyłączenie sędziego

złożony na podstawie art. 41 § 1 k.p.k., w którym wątpliwość co do bezstronności sędziego wywodzona jest jedynie z okoliczności towarzyszących powołaniu na stanowisko sędziego, jest niedopuszczalny z mocy ustawy i powinien zostać pozostawiony bez rozpoznania. Rzeczone stanowisko wspiera również brzmienie art. 29 § 4 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 1904 z późn. zm.; dalej ustawa o SN), dodanego ustawą z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r., poz. 1259), który wprost stanowi, że okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego Sądu Najwyższego nie mogą stanowić wyłącznej podstawy do podważenia orzeczenia wydanego z udziałem tego sędziego lub kwestionowania jego niezawisłości i bezstronności. Jednocześnie ustawodawca wskazaną nowelizacją wprowadził tryb tzw. testu bezstronności, w którym – zgodnie z art. 29 § 5 ustawy o SN – dopuszczalne jest badanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu, jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy. Z żądaniem w tym przedmiocie może wystąpić strona lub uczestnik postępowania przed Sądem Najwyższym (*vide* art. 29 § 7 ustawy o SN). Wskazane uregulowania odnoszą się do ochrony standardu bezstronności oraz niezawisłości sędziego przy wykonywaniu czynności orzeczniczych. Badanie tej kwestii, jak wynika z art. 29 § 5 ustawy o SN, zostało ograniczone do dwóch kryteriów, tj. okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego oraz jego postępowania po powołaniu, przy czym – w myśl wskazanego art. 29 § 4 ustawy o SN – okoliczności towarzyszące powołaniu tego sędziego nie mogą stanowić wyłącznej podstawy do podważenia orzeczenia wydanego z jego udziałem lub kwestionowania jego niezawisłości i bezstronności. Z kolei art. 41 § 1 k.p.k. (przepis, na który powołał się wnioskodawca) zawiera ogólną podstawę wyłączenia sędziego podejrzanego o stronniczość (*iudex suspectus*), którą co do zasady może być każda okoliczność mogąca wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie. Tym samym instytucja tzw. testu bezstronności w trybie ustawy o SN, jak

też mechanizm wyłączenia sędziego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k., służą sądowej kontroli bezstronności sędziego, który ma brać udział w rozpoznawaniu konkretnej sprawy. Instytucje te różnią się jednak zakresem przedmiotowym, który w przypadku pierwszej z nich jest węższy. Ustawa o SN w sposób szczególny reguluje badanie kwestii bezstronności sędziego w kontekście okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego oraz jego postępowania po powołaniu, a zatem w tym zakresie w stosunku do art. 41 § 1 k.p.k. stanowi *lex specialis*, wyłączając tym samym możliwość badania określonych w niej przesłanek w ogólnej procedurze (por. postanowienie SN z dnia 26 stycznia 2023 r., sygn. akt V KK 485/21, baza orzeczeń Sądu Najwyższego - „Supremus”). Konsekwencją tego stanu rzeczy jest brak możliwości zastosowania art. 41 § 1 k.p.k. do sytuacji, gdy z treści wniosku o wyłączenie sędziego wynika, że dotyczy on okoliczności przewidzianych w art. 29 § 5 ustawy o SN, a taka sytuacja ma miejsce w niniejszej sprawie. Podstawę wniosku stanowią bowiem okoliczności dotyczące powołania SSN Małgorzaty Bednarek, które *de facto* związane są z organem wnioskującym, czyli Krajową Radą Sądownictwa, ukształtowaną w drodze nowelizacji z dnia 8 grudnia 2017 r. (Dz. U. z 2018 r., poz. 3). Z tych też względów, wniosek o wyłączenie sędziego w trybie art. 41 § 1 k.p.k., oparty wyłącznie na okolicznościach odnoszących się do jego powołania jest niedopuszczalny z mocy ustawy i jako taki musiał zostać pozostawiony bez rozpoznania (zob. postanowienie SN z dnia 28 listopada 2022 r., sygn. akt IV KK 333/22, LEX nr 3559447).

Odnosząc się jedynie na marginesie do kwestii potencjalnego naruszenia zasady *nemo iudex in casu sua* wskazać należy, że w wypadku wskazanym przez wnioskodawcę sędzia nie orzeka „w swojej sprawie”, chociażby z tego powodu, że okoliczności „jego sprawy” nie są w ogóle przedmiotem postępowania. Realizacji wyłączenia z powodu powoływanej przez wnioskodawcę zasady służy art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k., a próby przenoszenia jej na płaszczyznę art. 41 § 1 k.p.k. należy uznać za błędne i niedopuszczalne.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.

(P.B.)

[Ł.N]